

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Marcelou Rouskovou ve věci

žalobkyně: **E. Z.**
bytem P.
zastoupena Mgr. Matějem Váchou, advokátem
sídlem Újezd 450/40, 118 00 Praha 1

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 4. 2016 č.j. 525 613 338/315-EKO

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně (státní příslušnice Ruské federace) se podanou žalobou domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované, jímž byly zamítnuty námitky a potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 15. 2. 2016 č.j. R-15. 2. 2016 – 423/525 613 338 (dále též „prvostupňové rozhodnutí žalované“). Prvostupňovým rozhodnutím žalované byl žalobkyni podle § 29 odst. 1 písm. f) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále též „zákon o důchodovém pojištění“), a s přihlédnutím k čl. 12, čl. 16 odst. 1 a čl. 30 odst. 3 Smlouvy mezi Českou republikou a Ruskou federací o sociálním zabezpečení č. 57/2014 Sb.m.s. (dále též „Smlouva“) přiznán starobní důchod ve výši 1.619 Kč měsíčně; současně bylo rozhodnuto, že dle vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 208/2014 Sb. se od lednové splátky důchodu v roce 2015 zvyšuje procentní výměra starobního důchodu na 1.339 Kč měsíčně a základní výměra starobního

důchodu na 310 Kč měsíčně, celkem náleží 1.649 Kč měsíčně; dále bylo rozhodnuto, že dle vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 244/2015 Sb. se od lednové splátky důchodu v roce 2016 zvyšuje základní výměra starobního důchodu na 315 Kč měsíčně, procentní výměra starobního důchodu se nemění, nadále náleží ve výši 1.339 Kč měsíčně, celkem náleží 1.654 Kč měsíčně.

2. Žalovaná v napadeném rozhodnutí uvedla, že z dokladů založených v její evidenci vyplývá, že žalobkyně k rozhodnému datu 31. 12. 2008 měla dva trvalé pobyty, a to jak na území České republiky, tak na území Ruské federace; za takových okolností je příslušným k hodnocení doby pojištění získané do rozhodného data 31. 12. 2008 ten stát, jehož je příslušníkem; vzhledem k této skutečnosti je třeba žalobkyni v souladu s čl. 30 odst. 3 Smlouvy a čl. 13 Ujednání mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky a Ministerstvem práce a sociální ochrany Ruské federace k provádění Smlouvy ze dne 8. prosince 2011, vyhlášeného pod č. 58/2014 Sb.m.s. (dále též „Ujednání“), považovat za pojištěnce, který je občanem Ruské federace s trvalým pobytem ke dni 31. 12. 2008 na území Ruské federace. Ve smyslu čl. 30 odst. 3 Smlouvy je ke zhodnocení veškerých dob pojištění získaných žalobkyní do 31. 12. 2008 příslušný ruský nositel důchodového pojištění, Penzijní fond Ruské federace. Žalovaná tak dobu pojištění, kterou žalobkyně získala v České republice v počtu 4 140 dnů v období od zahájení výkonu výdělečné činnosti dne 1. 9. 1997 do 31. 12. 2008, v souladu s čl. 30 odst. 3 Smlouvy považovala za ruskou dobu pojištění, která se přičítá k 10 231 dnům získaným v ruském důchodovém pojištění za období od 1. 9. 1968 do 11. 9. 1996. V důsledku těchto pravidel žalobkyně získala jen 2 129 dnů v českém důchodovém pojištění v době po 31. 12. 2008 až do 30. 10. 2014. Žalovaná postupovala v souladu s čl. 16 odst. 1 Smlouvy a stanovila teoretickou výši důchodu, který by náležel žalobkyni v případě, že by všechny doby pojištění (zaměstnání) byly získány podle právních předpisů České republiky, a na základě této teoretické výše důchodu stanovila skutečnou výši důchodu podle poměru délky dob pojištění (zaměstnání) získaných podle právních předpisů České republiky k celkové době pojištění (zaměstnání), tedy v poměru 2129/16500.
3. Žalobkyně v žalobě namítala, že od 16. 9. 1994 trvale žije v České republice, kde také od 1. 9. 1997 pracuje (umělecká škola, výuka klavíru) a hradí veškeré odvody na sociální pojištění; trvalý pobyt v Ruské federaci byl veden historicky a čistě z evidenčních důvodů a fakticky nebyl nijak realizován. Pro potřeby posouzení důchodového nároku by tedy dle žalobkyně tento ryze evidenční údaj neměl být nijak hodnocen a mělo být bráno v potaz pouze skutečné trvalé bydliště žalobkyně, tj. obvyklý pobyt mající charakter dlouhodobosti. Žalobkyně vyslovila přesvědčení, že hlavní kritérium, podle kterého se má posuzovat doba pojištění, je obsaženo ve Smlouvě v čl. 30 odst. 3. Pouze toto ustanovení Smlouvy je závazné; irrelevantní je dle žalobkyně čl. 13 Ujednání a má se k němu přihlížet v takových případech, kdy pojištěnec skutečně realizuje dva trvalé pobyty. Tato situace tedy nedopadá na žalobkyni, která se ani zpětně nemůže odhlásit z trvalého pobytu v Ruské federaci ke dni 31. 12. 2008, a vzhledem k tomu, že se v Rusku nenacházela a nebydlela, není namístě, aby byla kvůli takovému projevu přílišného formalismu znevýhodněna. Toto čistě formalistické hodnocení okolností pro vyměření důchodu žalobkyni znevýhodňuje a zkracuje její nárok na starobní důchod z českého důchodového systému, do kterého po celou dobu přispívala.

Žalobkyně uzavřela, že rozhodnutí žalované bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, bez přihlédnutí ke skutečným okolnostem a bez individuálního posouzení.

4. Žalovaná ve svém vyjádření oponovala žalobě tak, že sama žalobkyně uvedla ve své žalobě, že v České republice žije již od 16. 9. 1994; současně stále byla (a dosud je) státní příslušnicí Ruské federace. S ohledem na čl. 13 Ujednání je tedy při hodnocení dob pojištění žalobkyně třeba vycházet ze skutečnosti, že měla ke dni 31. 12. 2008 trvalé bydliště na území Ruské federace, a tudíž doby pojištění, které získala před 1. 1. 2009 podle českých právních předpisů, se s ohledem na čl. 30 odst. 3 Smlouvy považují za ruské doby pojištění. Podle žalované vzhledem k tomu, že žalobkyni nárok na přiznání starobního důchodu výhradně podle českých předpisů nevznikl z důvodu nesplnění podmínky potřebné doby pojištění, žalovaná nemohla postupovat jinak, než výši starobního důchodu žalobkyně stanovit podle čl. 16 odst. 1 Smlouvy, tj. s přihlédnutím k době pojištění získané v Ruské federaci, a přiznat žalobkyni starobní důchod v „dílčí výši“ 1.619 Kč měsíčně. Dále žalovaná odkázala na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí a navrhla zamítnout žalobu.
5. Účastnice řízení k výzvě soudu v zákonem stanovené lhůtě dvou týdnů nevyjádřily svůj nesouhlas s rozhodnutím o věci samé bez jednání. V souladu s § 51 odst. 1 větou druhou zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s.ř.s.“), měl tak soud za to, že účastnice řízení s takovým projednáním věci vyslovily souhlas. Proto soud o věci samé rozhodl bez jednání.
6. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s.ř.s.), při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně.
7. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobkyně, státní příslušnice Ruské federace, svojí žádostí sepsanou dne 27. 10. 2014 požádala o přiznání starobního důchodu s datem od 1. 11. 2014. Žalobkyně má na území České republiky povolen trvalý pobyt od 16. 9. 1994. Ve správním spise se dále nachází čestné prohlášení žalobkyně doručené dne 23. 6. 2015 žalované, kde je uvedeno, že žalobkyně čestně prohlašuje, že má trvalý pobyt na území Ruské federace v bytě své matky, ale v Moskvě již 20 let nebydlí, protože žije trvale v P. a pracuje od roku 1997 v ZUŠ B., P., jako učitelka hudby; má nemocného manžela, kterého nemůže nechat v P. samotného; v Ruské federaci starobní důchod nepobírá. Z komunikace mezi žalovanou a ruským orgánem sociálního zabezpečení vyplynulo, že žalobkyně byla v Ruské federaci zaměstnána v letech 1968 – 1996 po dobu 28 let a 6 dnů (podle žalované tedy 10 231 dnů). Žalobkyně byla zaměstnána od 1. 9. 1997 na území České republiky (v Základní umělecké škole B.), za dobu do 31. 12. 2008 tak získala dobu pojištění 4 140 dnů, za dobu od 1. 1. 2009 do 30. 10. 2014 získala dobu pojištění v délce 2 129 dnů. Prvostupňovým rozhodnutím žalované ze dne 15. 2. 2018 č.j. R-15. 2. 2016 – 423/525 613 338 byl žalobkyni podle § 29 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění a s přihlédnutím k čl. 12, čl. 16 odst. 1 a čl. 30 odst. 3 Smlouvy přiznán starobní důchod ve výši 1.619 Kč měsíčně; současně bylo rozhodnuto,

že dle vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 208/2014 Sb. se od lednové splátky důchodu v roce 2015 zvyšuje procentní výměra starobního důchodu na 1.339 Kč měsíčně a základní výměra starobního důchodu na 310 Kč měsíčně, celkem náleží 1.649 Kč měsíčně; dále bylo rozhodnuto, že dle vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 244/2015 Sb. se od lednové splátky důchodu v roce 2016 zvyšuje základní výměra starobního důchodu na 315 Kč měsíčně, procentní výměra starobního důchodu se nemění, nadále náleží ve výši 1.339 Kč měsíčně, celkem náleží 1.654 Kč měsíčně. Žalovaná v prvostupňovém rozhodnutí dobu pojištění žalobkyně získanou v českém důchodovém pojištění od 1. 9. 1997 do 31. 12. 2008 (tedy 4 140 dnů) považovala za ruskou dobu pojištění. Proti prvostupňovému rozhodnutí žalované podala žalobkyně svoje námitky ze dne 26. 2. 2016. Žalobou napadeným rozhodnutím žalované ze dne 18. 4. 2016 č.j. 525 613 338/315-EKO byly námitky zamítnuty a prvostupňové rozhodnutí žalované bylo potvrzeno.

8. Soud posoudil předmětnou věc následovně:

9. V čl. 30 odst. 3 Smlouvy je stanoveno: *„Pro stanovení nároků na důchody a dávky podle této smlouvy se přihlédne také k dobám pojištění (zaměstnání), které byly získány před vstupem této smlouvy v platnost. Přitom doby pojištění (zaměstnání) získané do 31. prosince 2008 na území jedné ze smluvních stran vezme v úvahu ta smluvní strana, na jejímž území měla osoba k tomuto dni trvalé bydliště, avšak pouze v rozsahu, ve kterém nejsou tyto doby již zhodnoceny pro stanovení výše důchodu nebo dávky přiznané druhou smluvní stranou a za předpokladu, že daná osoba získala k uvedenému datu alespoň 1 rok pojištění podle právních předpisů smluvní strany, která má podle tohoto odstavce doby pojištění (zaměstnání) vzít v úvahu. Pokud nebude tato podmínka splněna, doby pojištění (zaměstnání) vezme v úvahu ta smluvní strana, podle jejichž právních předpisů byly skutečně získány.“*

10. V čl. 13 Ujednání je stanoveno:

„1. Pro účely provádění Smlouvy se má za to, že pracovníci a jejich rodinní příslušníci legálně trvale bydlí nebo přechodně pobývají na území smluvních stran své státní příslušnosti, nepředloží-li doklady potvrzující trvalé bydliště nebo přechodný pobyt na území druhé smluvní strany a odhlášení z evidence na území smluvní strany své státní příslušnosti. Při tom legální trvalé bydliště nebo přechodný pobyt a odhlášení z evidence na území smluvních stran se posuzuje na základě dokladů a v souladu s postupem stanoveným právními předpisy příslušné smluvní strany.

2. Ustanovení odstavce 1 tohoto článku se použijí také pro účely určení místa trvalého bydliště ke dni 31. prosince 2008 pro účely provádění článku 30 odstavce 3 Smlouvy.“

11. Mezi účastnicemi řízení je nesporné, že žalobkyně je státní příslušnicí Ruské federace, která má na území České republiky povolený trvalý pobyt. Žalobkyně v předmětné době žila, pracovala a odváděla pojistné na sociální zabezpečení v České republice. Současně však žalobkyně sdělila žalované, že má trvalý pobyt i na území Ruské federace.

12. Skutkově a právně obdobným případem se zabýval již Nejvyšší správní soud, a to v rozsudku ze dne 9. 3. 2017 č. j. 9 Ads 228/2016 - 28, ve kterém mj. uvedl, že z čl. 30

odst. 3 Smlouvy a čl. 13 Ujednání „jasně vyplývá, že pro určení režimu dob pojištění do 31. 12. 2008 je rozhodné pouze místo trvalého bydliště pracovníka. Další skutečnosti (místo výkonu práce, právní řád, kterým se v té době řídily související vztahy, respektive otázka, kde pracovník odváděl pojistné na sociální zabezpečení) jsou proto irelevantní. Zjišťování místa trvalého bydliště dále rozvádí čl. 13 ujednání, který konkrétně zavádí domněnku místa trvalého bydliště ve státě, jehož je pracovník příslušníkem. Vyvrátit ji lze předložením dokladů o trvalém bydlišti na území druhé smluvní strany a [zároveň - pozn. Městského soudu v Praze] o odhlášení z evidence na území smluvní strany své státní příslušnosti.“

13. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 1. 2018 č.j. 5 Ads 231/2017-23 je uvedeno: „Stěžovatel je státním příslušníkem Ruské federace. Jak plyne z jeho tvrzení uvedených před žalovanou a krajským soudem, stěžovatel v rozhodné době byl i nadále hlášen k trvalému pobytu v Ruské federaci, jakkoliv fakticky pobýval na území České republiky, kde v roce 2006 získal povolení k trvalému pobytu (což ovšem nevylučuje, že trvalé bydliště měl toho času také v Ruské federaci). Tvrzené důvody, pro které si stěžovatel zachoval své trvalé bydliště v Ruské federaci (tj. vyplácení starobního důchodu z Ruské federace a vlastnictví nemovitosti), jsou v uvedeném ohledu irelevantní. Stejně tak je bezpředmětný poukaz stěžovatele na to, že již „fakticky trvalé bydliště v Ruské federaci nemá“, jak naznačoval před žalovanou a krajským soudem. Podstatné je rovněž to, že nepředložil doklad o odhlášení z evidence na území smluvní strany své státní příslušnosti.“
14. Shora citované závěry judikatury Nejvyššího správního soudu se dle závěru Městského soudu v Praze plně uplatní i v posuzovaném případě. Jak plyne z vlastního tvrzení žalobkyně, jež učinila v průběhu řízení před žalovanou, žalobkyně má trvalý pobyt v Ruské federaci, jakkoliv fakticky pobývá na území České republiky, kde v roce 1994 získala povolení k trvalému pobytu (což ovšem nevylučuje, že trvalé bydliště měla toho času také v Ruské federaci). Tvrzené důvody, pro které si žalobkyně zachovala své trvalé bydliště v Ruské federaci (tj. historicky a čistě z evidenčních důvodů), jsou v uvedeném ohledu irelevantní. Stejně tak je bezpředmětný poukaz žalobkyně na skutečnost, že fakticky nebyl její trvalý pobyt v Ruské federaci nijak realizován. Podstatné je rovněž to, že žalobkyně nepředložila doklad o odhlášení z evidence na území smluvní strany své státní příslušnosti. Z tvrzení žalobkyně zjevně plyne, že k jejímu odhlášení z trvalého pobytu v Ruské federaci nedošlo.
15. Z výše uvedeného je zřejmé, že v případě žalobkyně bylo namístě aplikovat čl. 30 odst. 3 Smlouvy a pro tyto účely posoudit místo jejího trvalého bydliště v souladu s čl. 13 Ujednání. Jelikož žalobkyně nepředložila žalované doklad o odhlášení z evidence na území Ruské federace, nevyvrátila domněnku místa trvalého bydliště ve státě, jehož je státní příslušnicí (tedy Ruské federace), zakotvenou v čl. 13 Ujednání.
16. Zdejší soud podotýká, že k obdobným závěrům jako v posuzovaném případě dospěl Nejvyšší správní soud kupříkladu i v rozsudcích ze dne 28. 2. 2018 č.j. 8 Ads 163/2017-39 či ze dne 28. 6. 2018 č.j. 5 Ads 212/2016-36. V posledně jmenovaném rozsudku pak Nejvyšší správní soud výstižně shrnul: „Na základě výše uvedeného tak Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem dospěl k závěru, že žalovaná nemohla zohlednit doby pojištění získané stěžovatelem do 31. 12. 2008, ačkoliv byly získány na území ČR, neboť podle čl. 30 odst. 3 Smlouvy tyto doby má vzít v úvahu ta strana Smlouvy, na jejímž území

měl stěžovatel k rozhodnému dni trvalé bydliště, jak je vymezeno pro účely Smlouvy v čl. 13 prováděcího ujednání. Vzhledem k tomu, že ke dni 31. 12. 2008 byl stěžovatel hlášen k pobytu jak v ČR, tak v Rusku, přičemž současně nebyl odhlášen z evidence v zemi své státní příslušnosti, považuje se za zemi jeho trvalého bydliště země, již byl k danému dni občanem. Žalovaná tedy nikterak nepochybila, pokud shledala, že doby pojištění získané přede dnem 31. 12. 2008 je povinen zohlednit ruský nositel pojištění.“

17. Městský soud v Praze podotýká, že závěry, k nimž ve shodě s žalovanou (a v souladu se shora odkazovanou ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu) dospěl, nejsou projevem čistě formalistického hodnocení, jak namítala žalobkyně. Současně nelze přisvědčit námitce o tom, že k čl. 13 Ujednání nemá být v daném případě přihlíženo. Jak je uvedeno ve shora citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu č.j. 9 Ads 228/2016-28, s jehož závěry zdejší soud plně souzní, Ujednání je aktem „mezi ústředními orgány české a ruské státní správy, které navazuje na smlouvu, s jehož přijetím samotná smlouva počítá (viz její čl. 23) a jehož cílem je upřesnit postupy při aplikaci smlouvy v praxi. Článek 13 konkrétně definuje místo trvalého bydliště pracovníka tak, aby bylo možné určit právě jedno takové místo, čímž přispívá k naplnění základního účelu smlouvy – určení právě jednoho státu, který vezme určité doby pojištění v úvahu.“ Citované články Smlouvy a Ujednání svědčí o jednoznačné vůli České republiky a Ruské federace, přičemž „změna režimu dob pojištění získaných do 31. 12. 2008 a po tomto datu nevede k tomu, že by byl některým pracovníkům starobní důchod upírán, [...] mění se pouze pravidla pro určení státu, který má vzít tyto doby pojištění v úvahu.“ V rozsudku ze dne 30. 3. 2017 č. j. 1 Ads 330/2016 - 28 Nejvyšší správní soud konstatoval, že argumentace, dle které přichází užití čl. 13 Ujednání v úvahu teprve tehdy, pokud panují pochybnosti o místě trvalého pobytu, je mylná, neboť místo trvalého bydliště je rozhodným kritériem, které je třeba prověřovat u všech dob pojištění získaných do 31. 12. 2008. Soud se s odkazovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu plně ztotožňuje a dodává, že aplikace čl. 13 Ujednání je ze shora uvedených důvodů nikoliv projevem formalismu, nýbrž nezbytnou podmínkou pro naplnění základního účelu Smlouvy, tj. určení právě jednoho státu, který vezme určité doby pojištění v úvahu.
18. Namítala-li žalobkyně, že rozhodnutí žalované bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, bez přihlédnutí ke skutečným okolnostem a bez individuálního posouzení, soud k tomu uvádí, že žalobkyně nespécifikovala, jak konkrétně se žalovaná měla těchto pochybení dopustit. Žalovaná v dostatečném rozsahu zjistila skutkový stav věci v dané věci a na základě toho po individuálním posouzení případu přijala odpovídající právní závěry. Zdejší soud podotýká, že v posuzovaném případě nebyl mezi účastnicemi řízení sporný skutkový stav věci, nýbrž toliko její právní posouzení. Tato velmi obecná žalobní námitka tak nemůže obstát.
19. Ze všech shora uvedených důvodů soud neshledal žádnou z žalobních námitek důvodnou, a proto žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s.ř.s.
20. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, proto jí náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalované, která ve věci byla úspěšná, toto právo nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 29. srpna 2018

JUDr. Marcela Rousková v. r.
samosoudkyně